SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2659

av Pär Gustafsson (L)

Ökat tryck för Gui Minhais frigivning

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera ansträngningarna för att få den svenske medborgaren Gui Minhai frigiven och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den svenske medborgaren, författaren och förläggaren, göteborgaren, Gui Minhai har varit frihetsberövad i Kina sedan 2015. Den 17 oktober samma år fördes han bort från sitt semesterboende i Thailand och fördes till Kina. Gui Minhai var vid tidpunkten verksam som förläggare i Hongkong, där han bland annat gav ut böcker som granskade och kritiserade det kinesiska kommunistpartiets ledning.

I februari 2020 dömdes han av en kinesisk domstol till tio års fängelse, anklagad för att olagligen ha lämnat underrättelseinformation till utlandet. Rättegången genomfördes utan insyn och svenska diplomater gavs inte möjlighet att närvara.

I över ett decennium har Gui Minhai därmed berövats sin frihet. Hans familj har under långa perioder saknat information om hans situation, och svenska myndigheter har sedan januari 2018 inte beviljats konsulärt tillträde till honom. Kina har dessutom hävdat att Gui Minhai återtagit sitt kinesiska medborgarskap och därför inte längre ska betraktas som svensk medborgare. Sverige har konsekvent avvisat denna uppfattning och fortsatt att kräva hans frigivning. Att en svensk medborgare hålls frihetsberövad

under dessa omständigheter, utan möjlighet till konsulärt stöd eller regelbunden kontakt med sin familj, är oacceptabelt.

Fallet Gui Minhai handlar emellertid inte enbart om en enskild människas frihet, utan också om grundläggande principer för yttrandefrihet, rättssäkerhet och internationell rätt. Möjligheten att skriva, publicera och sprida litteratur som kritiserar politiska makthavare är en grundläggande del av ett fritt och demokratiskt samhälle. När en förläggare förs bort från ett annat lands territorium och därefter döms till ett långt fängelsestraff efter en rättsprocess som inte uppfyller grundläggande krav på rättssäkerhet, är det en fråga som angår betydligt fler än det land vars medborgare drabbats.

Sverige har under flera regeringar arbetat diplomatiskt för att få Gui Minhai frigiven. Trots dessa ansträngningar har något genombrott inte uppnåtts. År 2022 presenterades en statlig utredning som granskade svenska myndigheters arbete för att uppnå frigivning av Gui Minhai och Dawit Isaak. Det finns anledning att fortsätta dra lärdomar av denna granskning. Arbetet behöver bedrivas långsiktigt, konsekvent och på högsta politiska nivå.

Det internationella engagemanget är av särskild betydelse. Europaparlamentet antog i oktober 2025 en resolution med krav på Gui Minhais frigivning, vilket visar att frågan inte enbart är en svensk angelägenhet. Sverige bör verka för att EU som helhet ökar det diplomatiska trycket på Kina och att frågan regelbundet tas upp inom ramen för unionens politiska dialog med kinesiska företrädare. Sverige bör även söka ett närmare samarbete med andra demokratiska länder för att tydliggöra att frihetsberövandet strider mot grundläggande principer om mänskliga rättigheter och rättssäkerhet.

Sveriges relationer med Kina omfattar betydande ekonomiska, politiska och diplomatiska intressen. Dessa förbindelser får emellertid aldrig innebära att kraven på respekt för mänskliga rättigheter eller svenska medborgares rättigheter tonas ned. Tvärtom måste Sverige kunna förena en fungerande dialog med Kina med en tydlig och principiell hållning när grundläggande fri- och rättigheter åsidosätts.

Gui Minhai får inte glömmas bort eller tillåtas bli en fråga som gradvis försvinner från den internationella dagordningen. Sverige har ett ansvar att fortsätta agera för hans frihet, hans rätt till konsulärt stöd och hans möjlighet att återförenas med sin familj.

Vi måste intensifiera våra ansträngningar för att få den svenske medborgaren Gui Minhai frigiven .

Pär Gustafsson (L)